

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Thomas Carlén

DATUM
2013-02-11

DIARIENUMMER
20120555

ERT DATUM
2012-12-17

ER REFERENS
Fi2012/4689

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 STOCKHOLM

Remissvar ”Statligt stöd vid korttidsarbete – en ny åtgärd vid djupa kriser” Ds 2012:59

I utredningen ”Statligt stöd vid korttidsarbete – en ny åtgärd vid djupa kriser” presenteras ett förslag till hur ett system för stöd till korttidsarbete kan utformas i Sverige. Förslaget har tagits fram av en arbetsgrupp inom Finansdepartementet.

Korttidsarbete innebär att löntagarnas arbetstid och arbetsgivarnas lönekostnader minskar under en förutbestämd tid, och tillämpas när företagen tillfälligt möter kraftigt fallande efterfrågan. Statligt subventionerat korttidsarbete syftar till att hålla sysselsättningen uppe genom att skapa incitament för företag att behålla arbetskraft i stället för att genomföra uppsägningar. Samtidigt underlättas återhämtningen då företagen har personalstyrkan på plats när efterfrågan vänder.

I de flesta europeiska länder finns olika former av system för korttidsarbete, och dessa användes i varierande utsträckning under den djupa kris som inleddes hösten 2008. Utvärderingar visar att detta överlag har gett positiva effekter på sysselsättning och arbetslöshet. Det gäller inte minst där det redan innan krisen fanns befintliga system som snabbt kunde aktiveras. I Sverige träffades så kallade krisavtal under 2009 och 2010 inom delar av industrin, som innebar att arbetstid och inkomster tillfälligt minskades, men dessa hade ingen koppling till något statligt stöd.

Sverige har tidigare haft flera olika system för permitteringar, men det senaste avskaffades 1995. Diskussionen om behovet av ett fungerande system för korttidsarbete aktualiserades igen under den dramatiska utvecklingen på arbetsmarknaden i spåren av finanskrisen. Därför

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

presenterade LO 2011 rapporten *Som en bro över mörka vatten* med förslag till ett permitteringslönesystem som skulle kunna aktiveras vid djupa efterfrågekriser.

Sammanfattning

- LO är positiv till att införa ett system för statliga subventioner vid korttidsarbete i Sverige.
- LO avstyrker utredningens förslag att arbetsgivare utan kollektivavtal ska få möjlighet att tillämpa korttidsarbete.
- LO stödjer förslaget om hur aktiveringen av systemet bör gå till, men poängterar ett behov av att belysa hur Konjunkturinstitutets barometerindikator beräknas.
- LO avstyrker utredningens förslag om karenstid innan systemet kan återaktiveras.
- LO ifrågasätter utredningens förslag till kostnadsfördelning mellan arbetsgivare, arbetstagare och staten. LO föreslår istället en modell som bygger på fyra principer. Modellen innebär att arbetsgivarna inte tar någon del av kostnaden för arbetstidsminskningen och att arbetstagarnas och statens andelar baseras på lönenivåer och taket i arbetslöshetsförsäkringen. LOs modell innebär att den förslagna tredje nivån i systemet om arbetstidsminskning kan slopas.
- LO anser att utredningens förslag om ett tak på en månadslön om 40 000 kronor är för lågt och att taket dessutom måste inkomstindexeras.
- LO tillstyrker utredningens förslag att inte inkludera krav på motprestation från arbetsgivarna i form av utbildning till dem som deltar i korttidsarbete.
- LO avstyrker däremot utredningens förslag att inte inkludera statliga subventioner till arbetsgivarna för kompetensutveckling till de anställda under perioder av korttidsarbete.
- LO vill även se statliga satsningar för att kunna erbjuda personer som deltar i korttidsarbete möjligheterna att studera på exempelvis yrkesvux eller yrkeshögskolan med någon form av anpassad studiefinansiering.
- LO tillstyrker utredningens förslag att göra tiden i korttidsarbete överhoppningsbara i arbetslöshetsförsäkringen.

- LO avstyrker bestämt utredningens förslag att inte anpassa reglerna kring sjukpenninggrundande inkomst (SGI), allmän pension, livränta och subventionerade anställningar.

LOs synpunkter och ställningstaganden

LO är positiv till att ett system för statligt stöd vid korttidsarbete införs i Sverige. Svensk ekonomi riskerar otvivelaktigt att drabbas av allvarliga kriser. Även om ett system aktiveras ytterst sällan bidrar dess existens till ökad trygghet för både arbetsgivare och arbetstagare. LO har dock ett antal synpunkter på, och invändningar mot, delar av utredningens förslag.

Övergripande synpunkter om systemet och dess eventuella risker

LO delar utredningens uppfattning att ett system för korttidsarbete bör utformas så att eventuella samhällsekonomiska risker minimeras. LO delar dock inte helt utredningens syn och redogörelse för de risker som tas upp i promemorian.

LO anser att utredningens syn på riskerna för försämrade lönebildning och ökad jämviktsarbetslöshet är överdrivna. För det första har Sverige idag en väl fungerande lönebildning där parterna tar ett stort samhällsekonomiskt ansvar, och riskerna för en lönekostnadskris är mycket små med rådande lönebildningssystem. För det andra delar inte LO utredningens syn att sysselsatta löntagare ("insiders") skulle öka sina lönekrav, på bekostnad av dem som är arbetslösa ("outsiders"), med motiveringen att uppsägningar kan undvikas vid synnerligen djupa lågkonjunkturer. Vid "normala" och mer förkommande lågkonjunkturer ger systemet för korttidsarbete inget skydd mot uppsägningar, vilket löntagarna är väl medvetna om. För det tredje anser LO att riskerna för kompensatoriska lönekrav i avtalsförhandlingar som följer på perioder av korttidsarbete är kraftigt överdrivet. Fackens lönekrav utgår från vad som är samhällsekonomiskt hållbart. För det fjärde anser LO att den beskrivna risken att systemet med korttidsarbete skulle försvåra för arbetslösa att komma in på arbetsmarknaden är något märklig när systemets främsta syfte just är att minska arbetslösheten vid djupa kriser.

LO delar utredningens syn att statligt stöd vid korttidsarbete, om det är fel utformat, kan hämma en positiv och nödvändig strukturomvandling.¹ LO ställer sig bakom de två föreslagna lagfästa kriterierna för att aktivera systemet: Att det ska råda en synnerligen djup lågkonjunktur och att en aktivering inte ska hindra en samhällsekonomiskt önskvärd strukturomvandling. LO anser att dessa kriterier, och att systemet är

---

¹ Se LO-rapporten *Som en bro över mörka vatten* (2011) för en längre redogörelse av detta.

tidsbegränsat och aktiveras i tider av stigande arbetslöshet, ger ett gott skydd mot allvarliga och långsiktiga negativa effekter på strukturomvandlingen. Dessutom bör inte riskerna med hämmad strukturomvandling överdrivas, eftersom det inte är så allvarligt om det uppstår vissa inlåsnings effekter i mindre produktiva företag under en djup kris när arbetslösheten stiger till höga nivåer.

LO delar utredningens beskrivning av risker för dödviktseffekter som uppstår då statligt stöd utgår till arbetsgivare som egentligen inte hade tänkt säga upp personal. Men för att motverka dessa negativa effekter lämnar utredningen över en del av ansvaret på arbetstagarna med argumentet att de endast skulle acceptera en arbetstidsförkortning, och inkomstminskning, om de upplever ett reellt hot om uppsägningar. LO ställer sig tveksam till denna syn. För det första så kan arbetsgivaren enligt Lagen om anställningsskydd (Las) ensidigt fatta beslut att det råder arbetsbrist och att det finns behov av att säga upp personal. Arbetstagare och fackliga organisationer har inga möjligheter att ändra det beslutet. För det andra är det inte säkert att arbetstagarna lokalt, på företaget, är starka nog att ifrågasätta arbetsgivarnas krav på att tillämpa korttidsarbete. För det tredje beror arbetstagarnas beslut på alternativen till korttidsarbete och konsekvenserna av uppsägningar och eventuell arbetslöshet. Den urholkade arbetslöshetsförsäkringen, som i dagsläget inte ger något större inkomstbortfallsskydd för majoriteten av löntagarna, försätter arbetstagarna i en svår situation om de ska bedöma riskerna med uppsägningar eller korttidsarbete. Det kan leda till att arbetstagarna, på ett annat sätt än tidigare, skyddar sina anställningar, och att det värn mot dödviktseffekter som utredningen målar upp kan vara svagare än vad utredningen tycks tro. Därför anser LO att staten bör stå för kostnaderna för dödviktseffekter.

LO vill också understryka att ett system för stöd vid korttidsarbete ökar arbetsgivarnas så kallade temporära flexibilitet (att kunna justera arbetstid och lönekostnader under temporära produktionsfall). Det bör innebära att arbetsgivarnas upplevda behov av så kallad numerär flexibilitet (i praktiken att snabbt kunna minska sin personalstyrka genom uppsägningar) kan minska något. LO anser därför att ett system för korttidsarbete kan gynna tillsvidareanställningar på ett för löntagarna positivt sätt.² Ett befintligt system kan alltså ha positiva effekter på anställningsformer, löntagarnas kompetensutveckling och trygghet på arbetsmarknaden, även när systemet inte är aktiverat.

Intresset för och behovet av korttidsarbete ser mycket olika ut på olika delar av arbetsmarknaden. I exempelvis handeln använder sig arbetsgivarna redan

---

² Se LO-rapporten *Sökes: komptent, flexibel och billig arbetskraft. Hur arbetsgivarnas krav ökar polariseringen på arbetsmarknaden* (2013) för en längre diskussion kring detta.

av flexibla bemanningssystem där man låter deltids- och visstidsanställda utgöra flexibilitetsbufferten. Genom så kallad precisionsbemanning kan arbetsgivarna fritt bemanna efter de efterfrågevariationer som varje vecka och varje dag förekommer inom handeln. Troligen är det i första hand industriföretag som har behov av möjligheterna till korttidsarbete. Därför blir korttidsarbete i praktiken ett system för framför allt människans arbetsmarknad där normen fortfarande är tillsvidareanställningar på heltid. Anställda inom handel och service, inte sällan kvinnor, får däremot fortsätta att betala för arbetsmarknadens flexibilitetsbehov ur egen plånbok.

LO vill även understryka att systemet för statliga subventioner för korttidsarbete inte ska vara aktuellt för någon form av kommunalt finansierade verksamheter.

Arbetsgivare utan kollektivavtal

I promemorian föreslås att arbetsgivare utan kollektivavtal ska få möjlighet att tillämpa korttidsarbete. Principiellt är LO mot en sådan reglering. Risken för missbruk och att arbetstagare tvingas gå med på uppgörelser är överhängande. En facklig motpart är en garant för att korttidsarbete används där det är relevant och att arbetstagarna skyddas. Som motiv anförs bl.a. att de oorganiserade arbetsgivarnas negativa föreningsfrihet hotar kränkas. LO delar inte den uppfattningen. Av den återopade praxisen kan inte den slutsatsen dras. Tvärtom, det torde stå klart att den omdiskuterade negativa föreningsfriheten inte skulle kränkas. Dessutom förs inte något resonemang om vad skyldigheten att främja kollektiva förhandlingar i den återopade praxisen och ILO-konventionerna innebär i denna kontext.

Dock, om förslaget ändå skulle realiserats krävs ytterligare skyddsregler. LOs förslag är att överenskommelsen med den anställde ska vara skriftlig och tecknad i anslutning till att arbetsgivaren ansöker om preliminärt stöd för korttidsarbete. Vidare ska 80 procent av de arbetstagare som deltar ha undertecknat den särskilda överenskommelsen. På så sätt försvåras för arbetsgivare att utnyttja systemet.

Sänkning av arbetstiden – partiell arbetsbefrielse

LO anser att det bör tydliggöras att systemet med korttidsarbete även kan aktiveras genom kollektivavtal om partiell arbetsbefrielse. Detta för att systemet ska fungera ihop med LO-förbundens olika arbetstidsavtal som är av mycket varierande konstruktion.

Aktivering av systemet och ekonomiska indikatorer

LO delar utredningens syn att det är viktigt med en indikator som är snabb och träffsäker, och som många kan följa kontinuerligt. LO stödjer därför utredningens förslag att Konjunkturinstitutets barometerindikator ska vara en "startsignal" för vidare och fördjupande analyser av det ekonomiska läget

där fler och andra typer av indikatorer tas med i bedömningen av behovet av att aktivera systemet för korttidsarbete.

Barometern ger en snabb och bred information om konjunkturläget i näringslivet. Barometerindikatorn är ett vägt genomsnitt av konfidensindikatorerna för industrin, privata tjänstesektorn, detaljhandeln, byggindustrin och hushållen. Eftersom industrins konfidensindikator har vikten 40 procent i barometerindikatorn, så följer den väl industrins konjunkturmönster. LO anser dock att de olika ingående konfidensindikatorernas samband med utfallssiffror bör belysas närmare innan man binder sig för indikatorvärdet 80. Skulle en allvarlig kris endast uppstå i en enskild bransch och att barometerindikatorn endast påverkas i begränsad omfattning, är det sannolikt fråga om en strukturkris och då ska inte heller korttidsarbete aktiveras. Men man bör ändå överväga om det behövs kompletterande indikatorer för att, tillsammans med konjunkturbarometern, starta en fördjupad analys om aktivering och diskussion om vilken typ av kris det rör sig om.

Ett värde på 80 (två standardavvikelser) kan idag vara ett lämpligt mått för att beskriva en djup konjunkturedgång där korttidsarbete skulle vara en lämplig åtgärd. Men barometerindikatorns månadsvärden blir ständigt omräknade. Detta beror på att indikatorns värden normeras så att medelvärdet av alla ingående barometervärden i en tidserie alltid ska ha värdet 100 och standardavvikelsen 10.

Över tid när nya konfidensvärden sammanställs kommer normeringen att medföra att historiska indikatorvärden ändras och därmed ändras också innebörden av ett barometervärde på 80. En liknande djup lågkonjunktur som under krisen 2009 kan därför inträffa vid ett annat indikatorvärde som exempelvis 82 eller 78 och ändå beskriva samma svåra situation som då indikatorvärdet under krisen 2009 hade värdet 80. Det är därför viktigt att det kritiska värdet på barometerindikatorn inte alltid är fastställt till 80 utan att det förändras i takt med att nya normeringsberäkningar resulterar i nya historiska värden. Om till exempel det tidigare indikatorvärdet 80 under krisen 2009 i framtiden får värdet 82 bör i stället 82 vara det kritiska värdet för korttidsarbete.

LO tillstyrker utredningens förslag att systemet ska aktiveras för en 12-månadersperiod med möjligheter till förlängning i ytterligare 12 månader efter en ny prövning. LO avstyrker däremot förslaget om en karenstid innan en ny korttidsperiod, efter en förlängning, kan aktiveras igen. LO anser att en karenstid är olämplig då det inte kan uteslutas att ekonomiska kriser kan inträffa med korta mellanrum. En karenstid kan dessutom bli problematisk i de fall regeringen aktiverar systemet men riksdagen avslår detta. Då är systemet endast aktivt i fyra månader, enligt förslaget, varpå en karenstid

följer innan en ny aktivering är möjlig. LO menar att de kriterier som förslås för aktivering och beslut om förlängning av systemet ger ett tillräckligt skydd mot eventuellt felutnyttjande.

Kostnadsfördelningen mellan de tre parterna

I utredningen kan läsaren, på ett flertal ställen, få intrycket av att systemet med korttidsarbete innebär att löntagarnas löner tillfälligt minskar. LO anser att det är en olycklig missuppfattning. I förslaget ändras inte lönerna, men i och med att arbetstiden minskar så minskar arbetsgivarnas lönekostnader. I förslaget tar löntagarna en del av kostnaden vid arbetstidsminskningen, vilket innebär att deras inkomster, men inte löner, minskar. Skillnaden mellan lön och inkomst är inte oviktig och det är viktigt att skilja på förändringar av timlöner och förändringar av månadslöner. Korttidsarbete leder faktiskt till att löntagarnas timlöner, när de utför arbete, ökar under perioden med korttidsarbete.

Utredningen föreslår att staten står för en tredjedel av kostnaderna i varje nivå av arbetstidsminskningen. Arbetsgivarnas låga andel i nivå 1 motiveras med behovet av en betydande kostnadsavlyftning, och arbetstagarnas större andel motiveras med att deras självkostnad minskar risken för dödviktseffekter.

Kostnadsfördelningen enligt utredningens förslag Respektive parts andel av kostnaden för arbetstidsminskningen

Nivå	Arbetstids- minskning	Arbetstagare (löneminskning)	Arbetsgivare	Staten	Totalt
1	20%	60%	5%	35%	100%
2	40%	40%	28%	33%	100%
3	60%	33%	33%	33%	100%

Källa: Ds 2012:59 samt egna beräkningar

LO ser det som en brist att utredningens förslag på kostnadsfördelning inte bygger på några logiska principer. LO anser i stället att kostnadsfördelningen ska bygga på följande principer:

1. Arbetsgivaren ska avlastas alla kostnader för arbetstidsförkortningen.
2. Industriarbetarnas andel av kostnaderna inom ett avtalsområde på arbetsplatsen ska ha en koppling till a-kasseersättningen så att kollektivet som genomsnitt på en arbetsplats inte förlorar på korttidsarbete jämfört med arbetslöshet.
3. Ingen arbetstagare ska minska sin inkomst med mer än 20 procent.

4. Staten ska stå för eventuella kostnader för så kallade dödviktseffekter.

I det följande motiveras dessa principer utifrån industriarbetarnas lön och det nuvarande taket i arbetslöshetsförsäkringen. Industriarbetarna representerar den grupp som oftast kommer att erbjudas korttidsarbete och de kan därför utgöra normen för nedanstående beräkningar och slutsatser.

Hela poängen med korttidsarbete är att minska arbetsgivarens utgifter. Eftersom syftet med systemet är att undvika uppsägningar är det avgörande med en påtaglig kostnadsavlyftning för arbetsgivarna. Annars kan uppsägningar ändå framstå som det främsta alternativet, eller att de ser sig tvungna att sänka arbetstiden mer och välja nivå 2 eller 3 för att uppnå en önskad kostnadsminskning. Därför anser LO att arbetstagarerna och staten ska fördela kostnaderna mellan sig, och att arbetsgivaren inte bör vara med och betala för vad arbetstidsminskningen kostar.

Arbetarna inom ett avtalsområde på en arbetsplats bör som kollektiv varken vinna eller förlora i sammanlagd arbetsinkomst om de väljer korttidsarbete framför arbetslöshet. Om arbetarna går ned 20 procent i arbetstid bör de som kollektiv inte förlora mer än vad kollektivet förlorar då 20 procent av arbetarna blir arbetslösa. När en industriarbetare blir arbetslös och i stället får a-kasseersättning så förlorar han eller hon, med dagens arbetslöshetsersättning, 40 procent i arbetsinkomst. När 20 procent av kollektivet blir arbetslösa så förlorar därmed kollektivet som helhet 8 procent av dess samlade arbetsinkomst ($20\% * 40\% = 8\%$). Därför är det lämpligt att kollektivets sammanlagda arbetsinkomster vid korttidsarbete också minskar med 8 procent. Detta skulle innebära att arbetstagarerna betalar 40 procent av kostnaden för korttidsarbete och staten betalar resterande 60 procent.

När staten betalar 60 procent av kostnaden, och man bortser från kostnaden för dödviktseffekter, blir enligt våra beräkningar, baserade på utredningens antaganden, effekterna på statens budget neutral. Detta beror främst på att statens kostnader för korttidsarbete och minskade skatteintäkter från dem som utnyttjar korttidsarbete balanseras av lägre utgifter i a-kassan samt högre arbetsgivaravgifter då arbetare är sysselsatta i stället för arbetslösa.

När dödviktseffekterna medräknas blir inte längre effekterna på statens budget neutral och det uppstår en försvagning på cirka 2 miljarder kronor. LO ser inget skäl till att arbetarna ska vara med och betala dessa kostnader och anser att detta är en kostnad som bör hanteras av staten.

I våra beräkningar finns en relation mellan löner och taket i arbetslöshetsersättningen. Enligt dagens regler i a-kassan är 14 960 kronor

den högsta ersättning man kan få per månad. Detta är 60 procent av en genomsnittlig industriarbetarlön, vilket innebär att inkomsten vid arbetslöshet sänks med 40 procent. Med en högre högsta ersättning i a-kassan kan staten dock stå för en större del av kostnaderna. Skulle den högsta ersättningen höjas till 20 000 kronor per månad skulle industriarbetarnas inkomster vid arbetslöshet i stället endast sjunka med 20 procent. Kollektivets samlade inkomster på en arbetsplats sjunker då sammantaget med endast 4 procent vid arbetslöshet om 20 procent blir arbetslösa ($20\% * 20\% = 4\%$).

Enligt samma logik som ovan innebär detta att arbetarnas inkomster vid korttidsarbete, då arbetstiden sänks med 20 procent, endast bör sänkas med 4 procent. Detta blir resultatet då arbetarna betalar 20 procent av kostnaderna och staten 80 procent. Enligt våra beräkningar begränsas statens kostnader då till 1,5 miljarder kronor. Detta beror på att statens högre utgifter balanseras av att staten slipper undan de högre utgifterna i a-kassan som skulle bli fallet med en högsta ersättning på 20 000 kronor.

När taket i arbetslöshetsförsäkringen ändras bör man se över kostnadsfördelningen så att den anpassas på samma sätt som beskrivit ovan. Då ska även spärren på maximalt 20 procent inkomstminskning för arbetstagarna säkerställas. Samma situation inträffar när industriarbetarnas löner ökar utan att taket i arbetslöshetsförsäkringen ändras.

LO föreslår, utifrån dagens högsta ersättning i a-kassan på 14 960 kronor, därför en kostnadsfördelning där arbetstagarna står för 40 procent, staten för 60 procent och arbetsgivaren för 0 procent. Denna fördelning bör gälla för både arbetare och tjänstemän. Kostnadsminskningen för arbetsgivaren blir därmed lika stor som arbetstidsminskningen.

Med LOs kostnadsfördelningsförslag blir arbetsgivarens kostnadsminskning i nivå 2 lika stor som nivå 3 i utredningens förslag (40 procent). I LOs förslag krävs därför en mindre arbetstidsminskning för att uppnå utredningens högsta föreslagna kostnadsavlyftning för arbetsgivarna. LO föreslår därför att nivå 3 slopas. För det första kommer det sannolikt vara mycket ovanligt att arbetsgivarna behöver mer än 40 procent kostnadsavlyftning för att undvika att säga upp personal, och för det andra uppfylls principen att ingen arbetstagare ska minska sin inkomst med mer än 20 procent i de två kvarvarande nivåerna.

LOs förslag till kostnadsfördelning vid korttidsarbete

Respektive parts andel av kostnaden för arbetstidsminskningen baserat på dagens a-kasseersättningar för industriarbetare.

Nivå	Arbetstids- minskning	Arbetstagare (löneminskning)	Arbetsgivare	Staten	Totalt
1	20%	40%	0%	60%	100%
2	40%	40%	0%	60%	100%

Källa: Egna beräkningar

Av samma skäl som vid oväntad hög arbetslöshet är det viktigt att statens utgiftstak inte får ställa till problem när det gäller att betala ut oväntade höga utgifter för korttidsarbete. Ett sätt att hantera detta är att införa en sysselsättningsmarginal under utgiftstaket som endast används vid oväntade lågkonjunkturer. Några bekymmer med budgetsaldomål ska inte kunna uppstå eftersom korttidsarbete innebär tidsbegränsade utgiftssatsningar och därför inte påverkar det strukturella budgetsaldot.

LO anser att utredningens förslag på ett tak om 40 000 kronor per månad för den statliga subventionen är för lågt. Taket bör vara så högt att även högavlönade grupper ska vara intresserade av korttidsarbete. Annars riskerar insatserna att fördelas ojämnt mellan olika löntagargrupper på arbetsplatserna. Om ett tak införs är det dessutom helt nödvändigt att beloppet inkomstindexeras med inkomstbasbeloppet för att undvika att den ursprungliga kostnadsfördelningen ska förändras över tid. Utan indexering urholkas på sikt statens åtaganden, vilket hotar hela systemet.

Utbildning och kompetensutveckling vid korttidsarbete

LO delar utredningens syn att den statliga subventionen för korttidsarbete som arbetsgivarna får inte ska ges med krav på motprestation i form av utbildningssatsningar till de anställda. Det kan bli problematiskt att säkerställa att relevanta utbildningar med tillräcklig kvalitet genomförs då företagen samtidigt befinner sig i en intensiv ekonomisk kris.

LO anser dock att staten bör subventionera arbetsgivare som vill satsa på kompetensutveckling av de anställda under korttidsarbetet. LO avstyrker därmed utredningens förslag att statlig subvention till arbetsgivarna för kompetensutveckling inte ska ingå i systemet för korttidsarbete. Det är oerhört viktigt med satsningar på utbildning, kompetensutveckling och omställningsförmåga, och tiden i korttidsarbete utgör ett utmärkt tillfälle för detta. Det skulle långsiktigt stärka både arbetstagare och arbetsgivare. LO anser förvisso att arbetsgivarna har ett ansvar att erbjuda alla anställda kontinuerlig kompetensutveckling och att tiden i korttidsarbete inte utgör

något undantag, men att extra incitament till kompetensutveckling under korttidsarbete är önskvärt.

LO delar inte utredningens syn att statliga satsningar på utbildning och kompetensutveckling riskerar att tränga undan andra stabiliseringspolitiska eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder. LO anser att staten, utöver att subventionera arbetsgivarna för satsningar på kompetensutveckling, bör tillhandahålla möjligheter till utbildning för personer i korttidsarbete och uppmuntra till deltagande. De anställda som inte får kompetensutveckling av sin arbetsgivare under korttidsarbetet bör ges goda möjligheter att själva gå en utbildning under tiden. Då bör någon form av studiefinansiering erbjudas, exempelvis i form av ett studiebidrag vid kortare studier, till dem som deltar i utbildning. Utbildningarna, som bör bli särskilt anpassade efter denna grups tid och behov, kan med fördel utföras av yrkesvux eller yrkeshögskolan.

Påverkan på trygghetsförsäkringar och pension

För LO är det av största betydelse att arbetslöshetsförsäkringen och socialförsäkringarna inte påverkas av ett system för korttidsarbete. Arbetstagarna som deltar i korttidsarbete minskar tillfälligt sin inkomst under den tid systemet är aktivt. Några ytterligare konsekvenser, som dessutom riskerar att följa individen långt efter det att korttidsarbetet har upphört, kan inte accepteras. Det skulle dessutom riskera att påverka systemets funktionssätt om arbetstagarna behöver väga in eventuella långsiktiga och oöverskådliga negativa konsekvenser på deras inkomster i beslutet att delta i korttidsarbete. Dessutom bör den tid en person arbetar under perioden med korttidsarbete räknas in i arbetsvillkoret för att få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.

LO tillstyrker utredningens förslag att månader med korttidsarbete görs överhoppningsbara i arbetslöshetsförsäkringen. Det är inte acceptabelt om deltagande i korttidsarbete på något sätt försämrar möjligheterna att kvalificera sig för ersättning vid arbetslöshet eller att ersättningens storlek påverkas negativt av korttidsarbete. LO anser dock att den överhoppningsbara tiden åter bör bli 7 år istället för dagens 5 år. Arbetslöshetsförsäkringen bör ge utrymme för planerade avbrott från arbetslivet, för exempelvis studier eller att skaffa barn, eller längre tids sjukdom. LO anser att dagens 5 år är en alltför snäv tidsperiod. Med införandet av ett system för korttidsarbete tillkommer ytterligare ett, arbetsmarknads- och konjunkturrelaterat, skäl att förlänga den överhoppningsbara tiden till 7 år.

LO avstyrker utredningens förslag att inte ändra regelverket för den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI). LO anser att korttidsarbete ska omfattas av reglerna om så kallat SGI-skydd. Det gäller både för personer

som har pågående ersättningsperiod med någon SGI-baserad förmån när korttidsarbetet inleds, och för personer som ansöker om ersättning baserad på SGI under en pågående period med korttidsarbete.

LO avstyrker även förslaget att inte ändra reglerna kring livränta. LO delar inte utredningens uppfattning att nuvarande skyddsbestämmelser utgör ett fullgott skydd för personer som deltar i korttidsarbete. Livräntan bör fastställas utifrån den normala inkomstnivån arbetstagaren hade innan perioden med korttidsarbete påbörjades.

LO avstyrker utredningens förslag att inte göra några ändringar i regelverket för den allmänna pensionen med anledning av införandet av korttidsarbete. Utredningens argument att systemet inte kommer att aktiveras många gånger under en arbetstagares arbetsliv, och att arbetsgivarna betalar ut viss lön även under korttidsarbete, och att effekten på pensionerna därmed blir relativt liten, stämmer möjligen men är samtidigt principiellt fel. En anledning att inte ändra pensionerna skulle vara att korttidsarbete inte påverkar pensionerna mer än vad arbetslöshet och arbetslöshetsersättningen gör. LO anser dock att den bakomliggande inkomsten bör vara pensionsgrundande vid såväl korttidsarbete som arbetslöshetsersättning.

LO har svårt att bedöma utredningens förslag när det gäller subventionerade anställningar som exempelvis nystartsjobb, anställningsstöd och lönebidrag. Utredningens analys och resonemang är tämligen otydliga och eventuella konsekvenser av korttidsarbete är oklara. LO anser därför att detta bör analyseras ytterligare. Om ingen anpassning görs blir, om LO tolkar utredningen korrekt, arbetsgivarnas subventionsgrad för nystartsjobb, anställningsstöd och lönebidrag, vid en statlig subvention för korttidsarbete, betydligt högre än innan korttidsarbetet. Möjligen bör man därför överväga en proportionell minskning av subventionerna för nystartsjobb, anställningsstöd och lönebidrag för personer som deltar i korttidsarbete, om man vill undvika mer omfattande statliga subventioner än vad dessa arbetsmarknadspolitiska insatser ursprungligen är tänkta att ge.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Karl-Petter Thorwaldsson   Thomas Carlén   Sofie Rehnström